

ศาลพระเจ้าเสือ ที่วัดโทร

“นวลเจ้าพี่เอ๋ย คำน้องเอ๋ยล้ำค่าครวญ
ถ้อยคำเหมือนจะชวน ใจที่หวนครวญคร่ำอาลัย
น้ำตา อาบแก้ม เพียงแซมเพชรไสว
แวววับจับหัวใจ เคล้าแสงไต้กามจับตา...”

เสียงเพลง “น้ำตาแสงไต้” เพลงเอกที่ใช้ประกอบ
เรื่อง “พันท้ายนรสิงห์” ประพันธ์โดย **ครูแจ้ว-
สง่า อารัมภกร** ลอยมากับสายลม ทันทีที่ลงจากรถก้าว
เท้าเข้าไปในบริเวณ “ศาลพันท้ายนรสิงห์”

บรรยากาศที่ร่มรื่นด้วยไม้ใหญ่ พื้นที่กว้างขวาง
สะอาดสะอ้าน มีศาลพันท้ายนรสิงห์ ศาลแม่ศรีนวล
ศาลเพี้ยตา โรงฉายภาพยนตร์ พื้นที่ด้านหลังยัง
เป็นป่าโกงกางให้ได้เดินเล่นพักผ่อนหย่อนอารมณ์

เรากำลังพูดถึง “ศาลใหม่” ที่อยู่ในบริเวณ
วัดศาลพันท้ายนรสิงห์ ซึ่งสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2532
ด้วยเนื้อที่ทั้งหมดราว 15 ไร่

สำหรับคนที่ไม่คุ้นเคยกับที่นี่ อาจสับสน เพราะที่
ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
นอกจาก “วัดพันท้ายนรสิงห์” ที่อยู่ริมถนนพระราม

‘พันท้ายนรสิงห์’

เทพแห่งความซื่อสัตย์

หรือ ‘ฮีโร่’ ประวัติศาสตร์สร้าง?

คลองโคกขาม ปัจจุบันยังเห็นความกตัญญู

ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสาคร นอกจาก “วัดพันท้ายนรสิงห์” ที่อยู่ริมถนนพระราม 2 แล้ว ยังมี “วัดศาลพันท้ายนรสิงห์” ที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งอยู่ลึกข้างในซอยข้างวัดพันท้ายนรสิงห์ อีกประมาณ 3.5 กิโลเมตร

และที่ว่า “ศาลใหม่” ก็เพราะเป็นศาลที่สร้างขึ้นใหม่เมื่อครั้งที่มีการถ่ายทำละครโทรทัศน์เรื่อง “พันท้ายนรสิงห์” ส่วน “ศาลเก่า” จะอยู่ลึกเข้าไปอีกหน่อย ตรงปากคลองโคกขาม เชื่อว่าเป็นจุดเกิดเหตุจริงอะไรจะมีพันท้ายนรสิงห์มากมายขนาดนั้น ทั้งศาล ทั้งอนุสาวรีย์ ช่างยังมีผู้คนเข้ามากราบไหว้บูชา มาบนขอพร พร้อมกับเอาไม้พาย เหนามมือ รวมทั้งไก่ (ปูนปั้น) มาถวายเต็มไปหมด

ถามว่า พันท้ายนรสิงห์มีตัวตนจริงหรือไม่ ไม่มีใครยืนยันได้ และแม้ว่ามีตัวตนจริง เขาก็เป็นเพียงนายทหารคนหนึ่ง ทำหน้าที่นายท้ายเรือพระที่นั่งของพระเจ้าเสือ หรือ สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 8 (พ.ศ. 2246-2251) ที่ด้วยความลัทธิยื้อ ยึดถือกฎมนเทียรบาลโดยเคร่งครัด แม้ตนเองจะได้รับอภัยโทษไม่ต้องโทษประหารฐานที่ทำท้ายเรือพระที่นั่งหัก แต่เขากลับยินดีนอนรับความผิดนั้นเพื่อรักษากฎให้เป็นกฎ

คำหนักทอง วัดไทร เชื่อว่าเคยเป็นที่ประทับของพระเจ้าเสือ

หลักประหารพันท้ายนรสิงห์ ที่วัดศาลพันท้ายนรสิงห์ จ.สมุทรสาคร

คลองโคกขาม ปัจจุบันยังเห็นความศักดิ์

และนั่นทำให้เขาเป็นที่รู้จัก กลายเป็น “เทพแห่งความซื่อสัตย์” มีการสร้างอนุสาวรีย์มากมาย สร้างรูปเคารพเพื่อการกราบไหว้บูชา

ที่น่าคิดคือ เรื่องราวของบุคคลตัวเล็กๆ ที่เป็น “โนบอดี้” ที่สุดท้ายกลายเป็น “ซัมบอดี้” นี่ยังสะท้อนให้เห็นถึงน้ำพระทัยของพระเจ้าเสือว่าแท้ที่จริงแล้ว พระองค์ไม่ได้มีแต่ความโหดเหี้ยมเช่นที่ถูกกล่าวหาไปเสียทั้งหมด

ผศ.ปรีดี พิศณุมิวดี ตั้งข้อสังเกต และบอกว่า พระเจ้าเสือนั้นในพงศาวดารบอกว่าพระองค์ชอบสตรีที่ยังไม่มีระดู ถ้าสตรีนั้นทนได้ก็จะพระราชทานเสื้อผ้าแพรพรรณ แต่ถ้าทนไม่ได้ก็จะเอาไม้ดัดหวะกลางอก เป็นพระเจ้าแผ่นดินกักขฬะ หยาบช้ำ แต่ในความเป็นจริงแล้วข้อกล่าวหานี้ก็ขัดกับพฤติกรรมของท่านที่โปรดให้สร้างวัดสร้างอะไรต่อมิอะไร

“พงศาวดารอาจจะปรักปรำท่านมาก การที่พระองค์ท่านมีพระนาม ‘เสือ’ ก็เพราะ ‘ดู’ แต่ความเป็นจริง ท่านก็ทรงทำประโยชน์มากมายเช่นกัน อย่างน้อย ท่านโปรดให้ชุดคลองให้ตรง”

ผศ.ปรีดีอธิบายเพิ่มเติมในแง่ของสถานการณ์การบ้านการเมืองในช่วงปลายอยุธยาว่า จะสังเกตว่า “การเมืองไม่นิ่ง” พระเจ้าเสือนั้นอาจเรียกได้ว่าสวมสิทธิขึ้นครองราชย์ต่อจากพระเพทราชา โดยอ้างความชอบธรรมจากการที่ทรงเป็นโอรส (นอกราชบัลลังก์) ของพระนารายณ์มหาราช

“ต้องเข้าใจว่าหลังจากรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์ ซึ่งเป็นราชวงศ์ปราสาททอง พอมาถึงสมัยสมเด็จพระเพทราชา พระเจ้าเสือหรือสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 8 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ (ขุนหลวงหาวัด) และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสุริยาสีห์อมรินทร์ (พระเจ้าเอกทัศ) ทั้ง 6 พระองค์นี้เป็นราชวงศ์บ้านพลูหลวง ซึ่งเป็นราชวงศ์สุดท้าย

“ราชวงศ์บ้านพลูหลวงถูกประณามว่า ทำให้กรุงแตก ฉะนั้นกษัตริย์ในวงศ์นี้จะ ‘เลว’ หหมด คือมีพฤติกรรมบางอย่างที่ ‘เลว’ ซึ่งพฤติกรรมที่ ‘เลว’ เราว่าท่านในสมัยรัตนโกสินทร์ใส่ความให้ท่าน เช่นว่า พระเจ้าเสือโปรดมิอะไรกับเด็กผู้หญิง ซึ่งข้อความนี้

อุโบสถวัดเกาะแก้วสุทธาราม จ.เพชรบุรี วัดเก่าแก่สมัยปลายอยุธยา โดยปรากฏอักษรที่เขียนระบุพุทธศักราช 2277 ตรงกับรัชสมัยของพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ

มีปรากฏขึ้นเพียงแค่อำนาจเดียว ซึ่งอำนาจอันนี้ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับอำนาจอื่นๆ เลย คือราชวงศ์นี้ถูกปรักปรำมาโดยตลอด”

ในความเป็นจริงรัชกาลพระเจ้าเสือทรงทำอะไรอีกมากมาย แต่โดยทั่วไปเมื่อพูดถึงพระเจ้าเสือ เราจะนึกถึง 2 อย่าง คือ นายขนมต้ม กับ พันท้ายนรสิงห์ แต่ถ้าเอาแก่นของมันจะเห็นว่า พระมหากษัตริย์กำลังเปลี่ยนบทบาท จากการที่ไม่เคยลงไปหาประชาชน เลยลงไปหาประชาชน

ประวัติศาสตร์บอกว่า พระองค์โปรดการทรงเบ็ด ตกปลา ล่าสัตว์ และโปรดการชกมวยอย่างยิ่ง ทรงปลอมพระองค์เป็นสามัญชนชาวกรุงผู้มีฝีมือเป็นเลิศเสด็จไปตามสนามมวยต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบชก และทรงชนะทุกครั้ง หากผู้ใดเปรียบฝีมือแพ้ไม่ได้ และหลังการชกมวยพระองค์และทหารจะเสด็จเที่ยวชมงานเยี่ยงสามัญชนโดยไม่มีผู้ใดรู้ว่า พระองค์คือกษัตริย์

ผศ.ปรีดี ที่ยามนี้รับหน้าที่เป็นนักคุเทศก์นำชมสถานที่ต่างๆ ตั้งแต่วัดไทร ริมคลองด่าน (คลองสนามไชย) ศาลพันท้ายนรสิงห์ จ.สมุทรสาคร ไปจนถึงวัดใหญ่สุวรรณาราม และวัดเกาะแก้วสุทธาราม วัดที่สร้างขึ้นในสมัยอยุธยาตอนปลาย ย้อนกลับมาพูดถึง “พันท้ายนรสิงห์” ว่า

“มองอีกแง่หนึ่ง การที่มีการสร้างละครเรื่อง พันท้ายนรสิงห์ ซึ่งมองกันว่าเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น แต่มันกลายเป็นของจริง คือ จากการที่ไม่มีตัวตน Unknown เป็น Well-known มีอนุสาวรีย์ มีเรื่องราวที่เป็นฮีโร่ และไปผูกกับเรื่องของอินวล เรื่องของเพลง กลายเป็นว่าพันท้ายนรสิงห์มีตัวตนขึ้นมา

“เราควรมองว่า ถ้ามี พันท้ายนรสิงห์ มันเกิดอะไรขึ้น? แล้วถ้าไม่มีพัน

ท้ายนรสิงห์จริง มันเป็นอย่างไร? คือถ้าเอาเรื่องพันท้ายนรสิงห์ออก ‘คลองโคกขาม’ ก็ยังอยู่ พงศาวดารยังบันทึกเรื่องคลองโคกขามอยู่ เพียงแต่มีเรื่องพันท้ายนรสิงห์มาคั่นกลางเท่านั้น”

“มติชนอคาเดมี” พาไปร่วมกันถกแถลงพร้อมนำชมสถานที่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมัยปลายอยุธยา พาไปรู้จักกับเรื่องราวของพันท้ายนรสิงห์ แล้วจะรู้ว่าในสมัยของพระเจ้าเสือมีอะไรมากมายกว่านั้นมาก ทั้งเรื่องราวของศิลปะ สถาปัตยกรรม ฯลฯ

ที่สำคัญคือ มีเรื่องของการชุดคลอง (คลองโคกขาม) ซึ่งเป็นเส้นทางที่สำคัญในสมัยอยุธยา ยุคที่การค้ามาการเมือง

พินดา สงวนเสวีวานิช

มติชนอคาเดมี พาไปเจาะลึกบนเส้นทางประพาสทางชลมารค “เที่ยวคลองด่าน ผ่านโคกขาม ตามรอยพระเจ้าเสือ-พันท้ายนรสิงห์” วันที่ 27 กรกฎาคม 2556 โดยวิทยากร วศ.ดร.สุนทร ชุตินทรานนท์ โทร. 0-2954-3977-85 ต่อ 2123, 2124 (จันทร์-ศุกร์) 0-82993-9097, 0-82993-9105 (เสาร์-อาทิตย์) <http://www.matichonacademy.com>